

Kadernota 2020-2030, reactie CDA in eerste termijn

De CDA-fractie wil u en de ambtelijke organisatie danken voor de Kadernota 2020-2023, want daar zitten een heleboel werk en afwegingen in. Onze fractie heeft uw voorstellen met belangstelling gelezen.

Context en uitgangspunten

Evenals u zien wij een behoorlijk verschil tussen wat we willen en wat we financieel kunnen dragen en verantwoorden. De CDA-fractie is uitermate teleurgesteld over hoe het rijk met zijn laagste bestuurlijke orgaan omgaat. De opdrachten vanuit het rijk zijn talrijk - ik noem jeugdzorg, energietransitie en Omgevingswet. Maar het rijk doet daar onvoldoende geld bij, zodat we als raad behoorlijk beperkt worden in de dienstbaarheid aan onze inwoners. Wij delen uw conclusie dat de wettelijke taken weinig ruimte laten voor eigen afwegingen. Wij maken ons dan ook zorgen of een gemeenteraad en college door die te lage budgetten nog wel tot hun recht komen of langzamerhand een voorpost van het rijk worden, terwijl we lokale eigen projecten moeten laten liggen.

We roepen het college dan ook op dit blijvend via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten onder de aandacht te brengen. Het principe moet worden: zonder voldoende geld voeren we geen rijksopdrachten uit!

Niettemin willen we als CDA zo positief mogelijk bijdragen aan goede lokale afspraken en structureel sluitende begrotingen in de komende jaren.

Dat u een aantal wensen parkeert omdat het geld er niet voor is, begrijpen we. Aan de raad om keuzes te maken.

Invoering SPP

Het heeft ons verrast hoe u het Strategisch Personeelsplan uitvoert. Veel kostenposten hebben daarmee te maken en wellicht had u de raad beter kunnen inregelen over de gevolgen voor de begroting van 2020. We zijn 3 juni in een woordvoerdersoverleg op de hoogte gebracht dat dit eraan zat te komen, maar niet dat het al zou landen in deze begroting.

Horen we over dit ingrijpende en dure plan als raad niet eerst een besluit te nemen?

En mocht de raad hier gedeeltelijk mee instemmen, welke invloed heeft dat dan op de kosten van inhuur, die in het eerste kwartaal van dit jaar al bijna drie ton bedragen en over heel 2018 ruim anderhalf miljoen euro?

Vraag 1: Wilt u dit toelichten en wat zijn de totale SPP-kosten op termijn?

Vraag 2: Uit financiële overwegingen beperkt en faseert u de uitvoering van het SPP.

Riskeert u hierdoor dat de organisatie niet op tijd gereed is voor de veranderingen die komen? Is uitstel verantwoord? Is bijvoorbeeld de werkdruk te normaliseren? Graag een toelichting.

Vraag 3: Mag je als gemeente een 'reorganisatie' van je apparaat financieren uit de reserve als zijnde een eenmalige investering? (Doen bedrijven ook)

Ontwikkeling financieel

U stelt voor in 2020 en 2021 1.590.000 euro uit de reserve te gebruiken om begrotingstekorten te dekken. We teren dan behoorlijk in en ons weerstandsvermogen komt onder druk te staan, zeker als de begrotingen voor de komende jaren blijven tegenvallen.

Vraag 4: Houdt het college voldoende rekening met wat toezichthouder de provincie 'nieuwe feiten met mogelijke invloed op meerjarenramingen' noemt?

Want bij tegenslag biedt onze reserve Nader te bestemmen middelen dan weinig ruimte meer. Wij kunnen ons vinden in uw uitgangspunten, maar zijn bezorgd over de zekerheden op de langere termijn.

1.7 Gemeenten 2024 Ontwikkelingen en opgaven 2020-2024.

Informatiesamenleving

U stelt zichzelf vragen over de invoering van de ‘informatiesamenleving’. Zoals: Welke normen en waarden hanteren wij? Hoever kunnen en willen we daarin meegaan? We zijn het met u eens dat hier zorgvuldigheid op zijn plaats is en dat onze inwoner centraal staat en niet het systeem. Regelarm is een mooie kreet, maar we vragen daar al jaren om. Het CDA verwacht dat het ook gaat lukken op termijn kosten te besparen.

Vraag 5: Zijn hier al stappen in gezet? Volgt er een publiek debat? Ook in onze gemeente?

Fysieke opgaven

Het creëren van draagvlak en motivatie om onze inwoners een ommezwaai te laten maken, is essentieel voor de energietransitie. Ik mis dat in uw betoog.

De term ‘van het gas af’ valt bij een groot deel van onze inwoners niet goed of wordt op zijn minst niet begrepen. Dat komt mede door het tempo waarmee overheden (Olst-Wijhe) die (grote) overgang willen bewerkstelligen. Of de wijze hoe onze buurlanden met gas omgaan. Wij kunnen ons niet goed voorstellen hoe de energietransitie als spil en probleemoplosser kan werken in het fysieke domein. Het CDA wil ook dat er voldoende lokaal wordt gedacht in de oplossingen om CO₂ te beperken in onze gemeente.

Het klinkt wat kort door de bocht, maar laten we streven naar ‘Olst-Wijhe eerst’ met door onze inwoners gedragen oplossingen. Neem de tijd voor die breed gedragen oplossingen.

Vraag 6: Bent u het met ons eens dat eerst de lokale energie-oplossingen moeten worden uitgewerkt?

Vraag 7: Bent u het met ons eens dat het tempo waarin de Regionale Energie Strategie -een jaar na vaststelling van het Haagse Klimaatakkoord - moet worden uitgevoerd geen lokaal draagvlak garandeert en dat meer tijd wordt uitgetrokken voor de gemeentelijke RES-biedingen? Dus dat het RES-bod draagvlak moet hebben onder onze inwoners?

De inclusieve samenleving

Deze wens mag geen wens blijven, maar is noodzakelijk voor een brede, zorgzame samenleving. Welke beperking je ook hebt, je moet kunnen meedoen.

U zegt te weinig greep te hebben op ontwikkelingen in het sociaal domein en dat vinden we verontrustend. Want dat geldt dan ook voor de uitgaven in het sociaal domein.

Het CDA wil dat eenieder die hulp nodig heeft, die moet kunnen vinden en ontvangen. Maar de geldsluizen kunnen niet onbeperkt open staan. De rijksvergoedingen zijn onvoldoende en daar werkt de Vereniging Nederlandse Gemeente aan.

Verbetering in de zorgketen is een must en wij onderstrepen dan ook uw streven om dit uit te werken. Toch zullen we lokaal ook aan de slag moeten om kosten te beheersen. Zo is her de

gemeente Deventer als enige in het land gelukt geen tekorten te hebben op de jeugdzorg. Hoe kan dat?

Vraag 8: Hoe kijkt u hiertegen aan? Bent u bereid bij de burens te gluren hoe ze dat aanpakken?

Het CDA wil absoluut niet bezuinigen op het sociaal domein. In een tijd dat het geld tegen de plinten op klotst kun je het niet maken hierop te bezuinigen.

Democratisch besturen

De CDA-fractie deelt uw visie dat de participatieve democratie bepalend is om tot besluiten te komen. Maar participatief denken kan bij inwoners heel anders uitpakken dan de representatieve democratie (de 'politiek') verwacht.

Denken vanuit bestuurlijke oplossingen, gebonden aan regels en wetten, is een andere manier van besturen dan het vrije denken van inwoners. Dit vraagt van beide kanten het nodige inlevingsvermogen en geduld.

Het lijkt ons goed vooraf aan te geven wat de kaders zijn, zodat onze inwoners niet gefrustreerd raken in vaak toch lange processen. Zie Olst mooier aan de IJssel, Noordmanshoek, enzovoort.

PROGRAMMA'S

2.1 Programma Bestuur, Dienstverlening en veiligheid.

2.1.1 Autonome ontwikkelingen bestaand beleid.

Onze fractie is blij met de nieuwe vergadermethode met aparte beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Al moet er nog wel wat gebeuren om het te optimaliseren. De beeldvormende vergadering betreft inwoners meer en informeert de raad beter.

RIEC en veiligheidsstrategie

Om ondermijning te bestrijden moeten we in de periode 2020-2023 geld uittrekken.

Vraag 9: Betekent dit dat de bijdrage aan de veiligheidsregio stijgt, of wordt dit binnen de eigen begroting opgelost?

Budget college

Vraag 10: Wat is het totaal?

2.1.2 Nieuwe beleidsontwikkelingen

75 Jaar vrijheid

Vraag 11: U stelt 10.000 euro ter beschikking om dit te vieren, met een kaasschaafkorting van 10%. Doet de provincie hetzelfde, zodat een totaalbedrag van 18.000 te besteden valt voor 75 Jaar vrijheid?

Uitvoering APV

Voor handhaving van de Algemene Plaatselijke Verordening is meer menskracht nodig, schrijft u. Het CDA is voor handhaving van regels en kan hier dan ook mee instemmen.

Vraag 12: Hoeveel uren worden bijzondere opsporingsambtenaren nu ingezet?

Participatie

De keuzes die u hier maakt kunnen we volgen, maar we moeten zorgen dat de participatie voldoende van de grond komt. In hoeverre deze financiële beperking invloed heeft op de ontwikkeling van een participatieve gemeenschap zal blijken.

Vraag 13: Wat de ‘subsidiecoördinator’ betreft vragen we ons af of het verstandig is die te parkeren. Als een coördinator zijn werk goed doet, verdient hij zichzelf mogelijk helemaal of nog ruimer terug. Kan een prestatieafpraak hier helpen?

2.2 Programma Leefomgeving.

Duurzaamheid

We willen onze gemeente op termijn CO₂-neutraal maken. Dat doel staat. Maar wat het CDA betreft mag het tempo naar beneden om dat doel te bereiken. Gezien de financiële beperkingen lijkt ons dat ook logisch.

Er zijn al de nodige visies ontwikkeld over grootschalige energieopwekking en wat zoal mogelijk is in onze gemeente. Wat het CDA betreft maken we even pas op de plaats en wachten initiatieven en geld af vanuit provincie en rijk.

Onze inwoners zijn over het algemeen positief over het energieneutraal maken van hun woningen en er wordt volop geïnvesteerd in zonnepanelen en isolatie.

De burger moet er een positief gevoel bij blijven houden en er nuchter en doordacht mee omgaan.

Wij stellen daarom voor dit bedrag te verlagen van 135.000 naar 85.000 euro.

Uitbreiding van formatie

Ook hier mag de uitvoering in een lager tempo en willen we het bedrag op 9000 euro vastleggen.

Kringlooplandbouw

Het CDA ziet kringlooplandbouw als mooie kans om het economisch én het sociaal-maatschappelijk rendement van agrarische bedrijven te optimaliseren. Door zoveel mogelijk eigen en lokale grondstoffen te gebruiken in een evenwicht met en respect voor de natuurlijke omgeving, kan agrarisch rendement nog beter samengaan met verbetering van bodem, lucht, water, natuur, landschap, klimaat en dierenwelzijn. De Salland Deal is een prachtige alliantie om deze ontwikkeling te ondersteunen.

Omgevingswet

Voor de ontwikkeling van aan de Omgevingswet gerelateerde instrumenten staat een flink bedrag begroot. Het CDA vindt dat terecht, al is de financiële bijdrage vanuit het rijk ronduit teleurstellend en ongepast.

Decentralisatie van bevoegdheden brengt veel verandering en mooie kansen met zich mee om samen met inwoners een impuls te geven aan de leefomgeving. De ontwikkeling van instrumenten als de omgevingsvisie en het omgevingsplan vragen het nodige aan tijd en geld. Het CDA ziet de Omgevingswet als een kans om in een veel sterkere interactie en samenwerking met burgers aan de leefomgeving te werken. Zie inwoners niet alleen als lastige bemoeiallen, die zich zorgen maken over en verzetten tegen ontwikkelingen in hun achtertuin. Het zijn nieuwe spelers op het speelveld, voor wie de achtertuin belangrijk is en daarom uitdaagt tot een bijdrage aan ontwikkelingen. Neem deze inwoners serieus, laat ze vanuit hun expertise echt meedenken en meebeslissen. Visies en plannen die in de samenleving ontstaan vloeien voort uit de menselijke maat, zijn eerlijk over waar het wringt en schuurt en dagen uit tot betrokkenheid. Burgers kijken en denken niet verkokerd naar hun omgeving, maar integraal. Betrekken van inwoners kan er niet alleen op gericht zijn om weerstand tegen ontwikkelingen te voorkomen, maar mikt op het samen ontwikkelen van een goed plan.

Voor het CDA is het belangrijk dat de omgevingsvisie en het omgevingsplan in een gelijkwaardige samenwerking met inwoners worden geschreven, in plaats van dat bewoners input leveren voor beleid dat specialisten vervolgens maken. Zo kan de omgevingsvisie ‘het verhaal van de inwoners’ worden, dat beschrijft wat de idealen zijn voor de leefomgeving, waar de dilemma’s en spanningen zitten en welke spelregels gelden bij plannen die al dan niet afwijken van de visie. Hiervoor is het belangrijk dat inwoners goede ondersteuning krijgen, over relevante kennis (kunnen) beschikken en betrokkenheid en steun krijgen van specialisten.

Als CDA vinden wij dat we er alert op moeten zijn dat projectontwikkelaars niet de grote profiteurs worden van ruimte voor initiatieven, als dit ten koste gaat van inwoners.

Wat het CDA betreft moet er bij de uitwerking van de Omgevingswet een duidelijk onderscheid komen tussen ontwikkelaars en bouwers van wie je moet eisen dat ze iets goeds aan buurt of kern toevoegen en initiatiefnemers die je moet helpen hun droom te realiseren. Inwoners met een maatschappelijk waardevol initiatief moeten voorrang krijgen op projectontwikkelaars. Eerst overleg en afstemming met (actieve) inwoners en daarna pas marktwerking.

Het CDA vindt het belangrijk dat de Omgevingswet de positie van bewoners en van lokaal initiatief versterkt.

Vraag 14: Vindt het college ook dat omgevingsvisie en omgevingsplannen samen met inwoners moeten worden geschreven?

Vraag 15: Valt strategische denkracht niet gewoon onder uitvoering en ontwikkeling van de Omgevingswet? Waarom wordt dit zo benoemd; onze organisatie denkt toch altijd strategisch?

Hoogwaterbeschermingsprogramma en meekoppelkansen.

In de Kadernota staat letterlijk dat de energietransitie uitnodigt tot experimenten en dat aan het hoogwaterbeschermingsprogramma en dijkversterkingstraject meekoppelkansen zitten. Hoe mooi zou het zijn de Dijkopslag als meekoppelkans te gebruiken?

Vraag 16: Is het college bereid dit initiatief zelf uit te dragen naar provincie en waterschap. Het zou ook voor Olst-Wijhe een promotor van de eerste orde zijn!!

Aanpak hondenpoep

Ondanks de goede bedoelingen om inwoners te steunen bij initiatieven zien wij op dit moment geen noodzaak voor het gevraagde budget van 2500 euro. Dat kunnen we op andere plekken beter gebruiken.

We verwachten van onze inwoners dat zij hun verantwoordelijkheid kennen en nemen. Samen zo'n probleem aanpakken hoeft niet altijd geld te kosten.

Wij willen u voorstellen dat als u de overlast van hondenpoep in de openbare ruimte toch wilt aanpakken, te kiezen voor plaatsing van hondenpoepbakken, voorlichting en handhaving en dat we ter financiering de hondenbelasting herinvoeren. Ik verwacht dat daar in onze gemeenschap draagvlak voor is.

Welzijn: ondersteuning verenigingen

Het CDA onderschrijft de maatschappelijke rol die culturele en sportverenigingen spelen. Het overleg over het manifest rond onder meer vrijwilligersproblemen was beeldvormend zinnig, maar er wordt vanuit UtHuis nog aanvullend met aparte verenigingen gesproken.

Wij stemmen in met de voorgestelde 35.000 euro voor projectkosten, maar dat moet eind dit jaar, begin volgend jaar tot een helder plan van aanpak leiden met steun van een meerderheid van de sport- en culturele verenigingen.

Wij zijn er niet van overtuigd, dat de overheid dit langduriger moet faciliteren naast wat al gebeurt aan subsidiëring en advisering. Het al dan niet voortbestaan van verenigingen is een zaak van hun leden.

Wij hechten waarde aan het Sportplatform als plek waar wij met onze (sport)verenigingen kunnen overleggen. De deelname van verenigingen aan dat platform duidt echter nog niet op een breed draagvlak.

Uiteraard wil het CDA initiatieven en ideeën van harte ondersteunen om tot oplossingen te komen.

Vraag 17: Kunnen we de kosten van verenigingen verlagen door toepassing van het (lagere) OZB-woningtarief?

Regionale samenwerking

De CDA-fractie steunt regionale samenwerking. Dit is onlangs uitgebreid van vijftien naar 22 gemeenten en vier provincies.

Onze ondernemers maken veelvuldig gebruik van regionale samenwerking, delen kennis en ervaring en bouwen een groter netwerk op. Ook de Kennispoort is voor hen van grote waarde, want daar kunnen zij vragen stellen en het gesprek aangaan met professionals. Juist ook startende ondernemers profiteren daarvan.

Wij kunnen ons voorstellen, dat voor de gemiddelde inwoner de resultaten van regionale samenwerking moeilijk meetbaar en tastbaar zijn.
Wij stellen dan ook voor een jaarlijks objectief meetpunt in te stellen.

Participatie en consulent statushouders

U begroot voor de net benoemde consulent statushouders alleen een bedrag voor 2020.

Vraag 18: Per 1 januari 2021 wordt de Inburgeringswet ingevoerd. Voorziet die wet in rijksgeld voor bekostiging van onder andere deze consulent?

Onderwijshuisvesting Wijhe-Boerhaar.

U schuift de bouw van de geclusterde school in Wijhe op naar 2022 als gevolg van het feit dat de clusterschool Olst-Boskamp-Den Nul als eerste kan worden opgepakt wanneer de raad daarover heeft besloten. De exploitatiekosten komen dan ook later op de begroting.
We begrijpen dat de Bank Nederlandse Gemeenten een rente van mogelijk rond 1% hanteert.

Vraag 19: Welke invloed heeft een lagere rente op de exploitatie van de scholen?

WMO-consulent

U wilt op de WMO-consulent een efficiencykorting van tien procent toepassen. Dat lijkt ons tegenstrijdig met de groeiende WMO-vraag.

Vraag 20: Kunt u ons garanderen dat de WMO-consulent (financieel) niet wordt beperkt in haar functioneren?

Openbare bibliotheek

De CDA-fractie is blij dat we de bibliotheken kunnen handhaven. Het bedrag van 17.600 euro netto is beperkt, maar moet voldoende zijn.

Verbeteren communicatie minimabeleid

Vraag 21: Is hierbij echt externe expertise nodig? Kan de eigen organisatie dit niet doen?

Strategisch denkkraft sociaal domein

Vraag 22: Denkt de organisatie zelf niet strategisch?

Experimentbudget sociaal domein

Wij zijn niet akkoord met stoppen van het project Dag!enDoen! Dit heeft zich bewezen in ons sociaal domein en wordt alom geprezen, onder meer vanwege de bestrijding van eenzaamheid.

Vraag 23: Wat kost het separaat om dit traject voort te zetten?

Vraag 24: Kunt u aangeven of u zonder experimentenbudget wel kunt inspelen op nieuwe ontwikkelingen? Of is het transitieproject in een fase dat dit niet meer nodig is en kan het algemeen budget dit opvangen?

3. Perspectief grondexploitaties

Hier hebben wij geen specifieke vragen over. Wel zijn we benieuwd hoe het college denkt over verdere woningbouw wanneer Noorderkoeslag vol is. Afgezien van inbreilocaties raakt de bouwgrond in de kern Wijhe op de middellange termijn uitgeput.

Vraag 25: Worden al plannen ontwikkeld voor werving van bouwgrond?

4. Financieel (meer)jarenperspectief

Toeristenbelasting

De CDA-fractie is aangenaam verrast door het voorstel tot verdubbeling van de toeristenbelasting naar één euro, iets dichterbij het landelijk gemiddelde. Gezien de stijging van het toerisme in onze gemeente moeten wij hier gebruik van maken, niet alleen vanwege de aangename inkomstenpost van 70.000 euro, maar ook omdat wij onszelf als gemeente serieus nemen en daar hoort een toeristenbelasting bij die van deze tijd is.

OZB-verhoging

Het CDA kan leven met de wisselende verhogingen van de OZB. De verhogingen voor 2020 en 2021 zijn bepalend voor de begrotingen die volgen.

Vraag 26: Kan het CDA ervan uitgaan dat bij een positieve ontwikkeling van de uitkering van het rijk deze verhogingen worden teruggeschroefd?

Aanvullende vragen:

26: We zien geen budgetten op agrarisch gebied en ook niet voor een project als met de stichting Noordmanshoek (waar ze graag een tweede adviseur willen naast de ambtelijke).

27: Ook de te verwachten kosten van klimaatadaptatie (PM bij noodzakelijk nieuw beleid) en van de RES vragen om verheldering. Of wordt uitvoering van de RES volledig gedekt door de provinciale bijdrage?

28: In de lijst 'Ontwikkelingen bestaand beleid' worden enkele posten met PM aangemerkt. Is dit correct en zo ja, welke kosten kunnen hier nog achter weg komen?